

B. Gemeenschapscatechese op de derde, de vierde en/of de vijfde zondag

Wat?

Bij drie zondagen in de veertigdagentijd werd een catechese uitgewerkt. Het gaat in feite om geloofsgesprekken. Toch bestaat de mogelijkheid om ze als persoonlijke bezinning te gebruiken en ze eventueel te combineren met het gebedstraject.

Wanneer?

De catecheses sluiten bij voorkeur aan op de zondagsliturgie. Indien wenselijk kunnen ze op een andere dag plaatsvinden.

Verloop en voorgestelde duur (totaal 60 min)

- *Samen starten (15 min)*
 - *Welkom*
 - *Lied*
 - *Lezing van het Zondagsevangelie*

- *In groep (ca. 10 pers/1begeleider) (40min)*
 - *Verwerking van het Evangelie*
 - *Uitwisseling*
 - *Korte stilte en gebed*

- *Samenkomen voor de viering (5 min)*

Praktisch

- *Indien mogelijk kan men een icoon of afbeelding voorzien (zie bijlage) van het Evangelieverhaal. Ze dient goed zichtbaar te zijn voor alle deelnemers. Men plaatst er ook best een kaars bij en het evangelieboek.*
- *Men neemt het lied met de voorziene strofes van die zondag. Zie pg. 38 in het tochtboekje.*
- *De stoelen in de grote groep zijn wat geschikt in een halve cirkel en naar de icoon. Nog belangrijker is dat er al stoelen klaarstaan voor de gespreksgroepen (met voldoende afstand tussen de groepen).*
- *Men vraagt iemand om het Evangelie rustig voor te lezen.*

Derde zondag

Welkom

Vandaag beluisteren we het verhaal van de ontmoeting tussen Jezus en de Samaritaanse vrouw. We worden in deze veertigdagentijd uitgenodigd om zelf ook te komen putten aan de bron. Uit welke bron mogen we écht en gelukkig leven putten? Het Evangelie geeft ons daarop een antwoord. We duiken nu in een selectie uit de lange evangelietekst en laten ons door het fresco leiden. Ik nodig u nu uit om het tochtboek bij de hand te nemen op pg. 38 voor het lied.

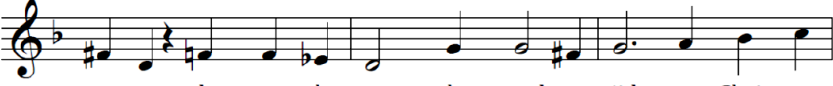
Lied Zj 728

U ken - nen, uit en tot U le - ven, Ver - bor - ge -
 Derde zondag Gij zijt het wa - ter ons ten le - ven; de bron - nen
 Vierde zondag Gij zijt het licht van God ge - ge - ven, een zon die
 Vijfde zondag Gij zijt tot her - der ons ge - ge - ven, wij zijn de
 O Chris - tus, ons van God ge - ge - ven, Gij tot in

ne die bij ons zijt, zo - lang ons 't aan - zijn is ge -
 van de eeu - wig - heid zijn ons ter la - fe - nis ge -
 nog haar stra - len spreidt wan - neer het nacht wordt in ons
 scha - pen die Gij weidt; waar Gij ons leidt is 't goed te
 al - le eeu - wig - heid de weg, de waar - heid en het

ge - ven, de aar - de en de aard - se tijd, o Chris - tus
 ge - ven, zijn door - ge - bro - ken in de tijd. O Gij, die
 le - ven, wan - neer het nacht wordt in de tijd. O licht der
 le - ven, Heer, die ons voor - gaat door de tijd. Wie bij U
 le - ven, Gij zijt de zin van al - le tijd. Ver - vul van

die voor ons be - gin en ein - de zijt, der we - reld zin!
 als een bron ont - springt in elk die tot U komt en drinkt.
 we - reld, zie er is voor wie U kent geen dui - ter - nis.
 blijft en naar U ziet, ver - dwaalt in de - ze we - reld niet.
 dit ge - hei - me - nis uw kerk die in de we - reld is.

Na het lied leest iemand het evangelie luidop. Het kan helpen als de begeleider vraagt om het tochtboek even te sluiten. Zo beluisteren we eerst het verhaal voordat we ze zelf lezen.

Uit het evangelie volgens Johannes 4, 5-42 (partim)

*5 In die tijd kwam Jezus in een stad van Samaria, Sichar genaamd,
dichtbij het stuk grond
dat Jakob aan zijn zoon Jozef had gegeven.*

*6 Daar bevond zich de bron van Jakob
en vermoeid van de tocht
ging Jezus zo maar bij deze bron zitten.
Het was rond het middaguur.*

*7 Toen een vrouw uit Samaria water kwam putten zei Jezus tot haar
„Geef Mij te drinken.“*

*8 De leerlingen waren namelijk naar de stad gegaan
om levensmiddelen te kopen.*

*9 De Samaritaanse zei tot Hem
„Hoe kunt Gij als Jood nu te drinken vragen aan mij,
een Samaritaanse?“*

- Joden namelijk onderhouden geen betrekkingen met de Samaritanen. -

*10 Jezus gaf ten antwoord:
„Als ge enig begrip hadt van de gave Gods
en als ge wist wie het is, die u zegt
Geef Mij te drinken,*

*zoudt ge het aan Hem hebben gevraagd
en Hij zou u levend water hebben gegeven.“*

*11 Daarop zei de vrouw tot Hem
„Heer, Ge hebt niet eens een emmer en de put is diep
waar haalt Ge dan dat levende water vandaan?*

*12 „Zijt Ge soms groter dan onze vader Jakob
die ons de put gaf en er met zijn zonen en zijn vee uit dronk?“*

13 Jezus antwoordde haar:

*„Iedereen die van dit water drinkt, krijgt weer dorst,
14 maar wie van het water drinkt dat Ik hem zal geven,
krijgt in eeuwigheid geen dorst meer;
integendeel, het water dat Ik hem zal geven,
zal in hem een waterbron worden,
opborrelend tot eeuwig leven.“*

*15 Hierop zei de vrouw tot Hem:
„Heer, geef mij van dat water,
zodat ik geen dorst meer krijg
en hier niet meer moet komen om te putten.“*

Korte inleiding

De begeleider nodigt iedereen uit om het Evangelie nog eens te herlezen en aan te duiden wat raakt in de tekst. Deze tekst kunnen ze vinden op pg. 39 in het tochtboek.

1. Ik duid in de tekst aan wat mij raakt.

Na enkele ogenblikken nodigt zij/hij de deelnemers uit om naar het fresco op pg. 37 te kijken. De begeleider benadrukt hier dat ze goed moeten kijken: waarop is de blik gericht? Wat staat er centraal? ...

2. Ik kijk naar het fresco: hoe verheldert dit beeld eventueel de tekst.

Wat staat er op het fresco?

Centraal staat de waterput afgebeeld als een doopvont (!) met daarnaast de kruik van de Samaritaanse vrouw die komt putten.

De blik van de vrouw rechts, de Samaritaanse, kruist deze van Jezus (rechts). Jezus zit, zoals destijds de joodse leraar, wanneer die onderricht gaf.

De rechterarm van zowel Jezus als de Samaritaanse zijn gestrekt en open naar elkaar. De linkerarm van Jezus richt zich naar de put en het water, terwijl de hand van de vrouw het koord van de kruik vasthoudt.

Er is nog afstand, maar ook al zoeken naar elkaar, het begin van toenadering.

Na enkele ogenblikken van stilte, laat de begeleider een uitwisseling starten over vragen 1 & 2. Die hoeft niet langer te duren dan nodig.

Daarna leidt de begeleider de derde vraag in: Jezus heeft dorst en vraagt te drinken. We hebben allemaal wel eens dorst, niet alleen fysiek maar ook spiritueel. Waar dorst ik naar? Is Jezus de bron waaruit ik put? Zijn er andere bronnen? De begeleider laat de deelnemers kort voorbereiden.

3. Waar dorst ik naar?

Na de voorbereidingstijd kan de begeleider de stilte doorbreken door zelf te delen waar zij/hij naar dorst en verlangt. Iedereen krijgt de tijd te delen met elkaar.

4. We ronden af met het openingsgebed uit de eucharistieviering

Voor het slotgebed nodigt de begeleider iedereen uit om thuis verder met de tekst aan de slag te gaan aan de hand van de duiding op pg. 41 in het tochtboek.

De begeleider nodigt de deelnemers uit om hun boekje te nemen op pg. 40. Het kan dat de groep samen bidt, maar ook dat er iemand biddend voorleest. We keren ons intussen naar de icoon of naar een kruis. Een goed gebed begint vanuit een korte stilte.

Na het gebed nodigt de begeleider uit voor de viering.

Vierde zondag

Welkom

Op de vierde zondag lezen we het verhaal van de blindgeborene. Jezus schenkt het zicht aan een man die blind was geboren. Jezus toont, net als de vorige zondag, wie Hij is. Hij schenkt Licht in het duisternis. Door de doop wordt ons hetzelfde Licht geschonken. Er wordt een doopkaars aangestoken en de priester bidt in het bijzonder dat de ogen mogen worden geopend. Voor we in een selectie uit het de tekst van het Johannesevangelie duiken nodig ik u uit om het tochtboek te nemen op pg. 38 en samen het lied te zingen.

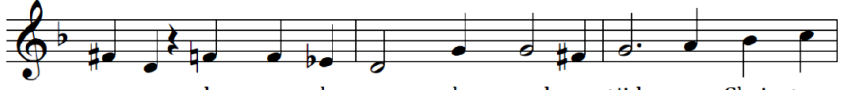
Lied Zj 728

U ken - nen, uit en tot U le - ven, Ver - bor - ge -
 Derde zondag Gij zijt het wa - ter ons ten le - ven; de bron - nen
 Vierde zondag Gij zijt het licht van God ge - ge - ven, een zon die
 Vijfde zondag Gij zijt tot her - der ons ge - ge - ven, wij zijn de
 O Chris - tus, ons van God ge - ge - ven, Gij tot in

ne die bij ons zijt, zo - lang ons 't aan - zijn is ge -
 van de eeu - wig - heid zijn ons ter la - fe - nis ge -
 nog haar stra - len spreidt wan - neer het nacht wordt in ons
 scha - pen die Gij weidt; waar Gij ons leidt is 't goed te
 al - le eeu - wig - heid de weg, de waar - heid en het

ge - ven, de aar - de en de aard - se tijd, o Chris - tus
 ge - ven, zijn door - ge - bro - ken in de tijd. O Gij, die
 le - ven, wan - neer het nacht wordt in de tijd. O licht der
 le - ven, Heer, die ons voor - gaat door de tijd. Wie bij U
 le - ven, Gij zijt de zin van al - le tijd. Ver - vul van

die voor ons be - gin en ein - de zijt, der we - reld zin!
 als een bron ont - springt in elk die tot U komt en drinkt.
 we - reld, zie er is voor wie U kent geen dui - ter - nis.
 blijft en naar U ziet, ver - dwaalt in de - ze we - reld niet.
 dit ge - hei - me - nis uw kerk die in de we - reld is.

Na het lied leest iemand het evangelie luidop. Het kan helpen als de begeleider vraagt om het tochtboek even te sluiten. Zo beluisteren we eerst het verhaal voordat we het zelf lezen.

Uit het evangelie volgens Johannes 9, 1-41 (partim)

- 1 *In die tijd zag Jezus in het voorbijgaan een man die blind was van zijn geboorte af.*
- 2 *Zijn leerlingen vroegen Hem;
„Rabbi, wie heeft gezondigd,
hijzelf of zijn ouders,
dat hij blind geboren werd?“*
- 3 *Jezus antwoordde:
„Noch hij, noch zijn ouders hebben gezondigd,
maar de werken Gods moeten in hem openbaar worden.*
- 4 *„Wij moeten de werken van Hem die Mij gezonden heeft verrichten zolang het dag is.
„Er komt een nacht
en dan kan niemand werken.*
- 5 *„Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht der wereld.“*
- 6 *Toen Hij dit gezegd had,
spuwde Hij op de grond,
maakte met het speeksel slijk,
bestreek daarmee de ogen van de man*
- 7 *en zei tot hem
„Ga u wassen in de vijver van Siloam,“
- wat betekent : gezondene. -
Hij ging ernaar toe, waste zich
en kwam er ziende vandaan.*
- 8 *Zijn buren nu
en degenen die hem vroeger hadden zien bédelen, zeiden:
„Is dat niet de man, die zat te bédelen?“*
- 9 *Sommigen zeiden „Inderdaad, hij is het.“
Anderen:
„Nee, hij lijkt alleen maar op hem.“
Hijzelf zei „Ik ben het.“*

Korte inleiding

De begeleider nodigt iedereen uit om het evangelie nog eens te herlezen en aan te duiden wat raakt in de tekst. Deze tekst kunnen ze vinden op pg. 42-43 in het tochtboek.

1. Ik duid in de tekst aan wat mij raakt.

Na enkele ogenblikken nodigt zij/hij de deelnemers uit om naar het fresco op pg. 42 te kijken. De begeleider benadrukt hier dat ze goed moeten kijken: waarop is de blik gericht? Wat staat er centraal? ...

2. Ik kijk naar het fresco: hoe verheldert dit beeld eventueel de tekst.

Wat staat er op het fresco?

Deze fresco toont twee passages:

- *Links: Jezus bestrijkt met slijk op de ogen van de blindgeborene in aanwezigheid van de apostelen.*
- *Rechts: de blindgeborene gaat zich wassen in de vijver van Siloam. De vijver is symbolisch een doopvont geworden.*

Het kan interessant zijn (indien van toepassing) om de link met de uitwisseling of catechese van vorige zondag te maken. Beide fresco's maken namelijk gebruik van een doopvont omdat ze de link al leggen tussen deze evangelieverhalen en wat ons overkomt in de doop.

Na enkele ogenblikken stilte laat de begeleider een uitwisseling starten over vragen 1 & 2. Dit hoeft niet langer te duren dan nodig.

Daarna leidt de begeleider de derde vraag in: Jezus opent de ogen van de blinde. Hij laat hem terug zien. Het geloof opent een nieuw, of zeker een ander, perspectief in ons leven en in de manier waarop we naar de wereld staan. Sta enkele ogenblikken stil bij de vraag hoe wij met nieuwe ogen naar deze wereld kijken of waar ben ik blind voor? Wat ligt moeilijk als gelovige?

3. Waar weet ik me blind? Hoe helpt het geloof me met nieuwe ogen te kijken naar de wereld?

Na de voorbereidingstijd kan de begeleider de stilte doorbreken door zelf te delen waar zij/hij blind is of hoe zij/hij kijkt vanuit het geloof anders heeft leren kijken.

4. We ronden af met het openingsgebed uit de eucharistieviering

Voor het slotgebed nodigt de begeleider iedereen uit om thuis verder met de tekst aan de slag te gaan aan de hand van de duiding op pg. 44 in het tochtboek.

De begeleider nodigt de deelnemers uit om hun boekje te nemen op pg. 44. Het kan dat de groep samen bidt, maar ook dat er iemand biddend voorleest. We keren ons intussen naar de icoon of naar een kruis. Een goed gebed begint vanuit een korte stilte.

Na het gebed nodigt de begeleider uit voor de viering.

Vijfde zondag

Welkom

Op de vijfde zondag lezen we het evangelie van de Opwekking van Lazarus. Dit verhaal is een voorafbeelding van Jezus' opstanding met Pasen, maar ook van de onze. In de doop sterven wij allen om opnieuw op te staan. Jezus maakt van ons nieuwe mensen. De dood is niet meer het einde. De liefde van God overwint de macht van de dood. Voor we in een selectie uit deze lange evangelie-perikoop duiken, nodig ik u uit om het tochtboek te nemen op pg. 38 om het lied te zingen.

Lied Zj 728

U ken - nen, uit en tot U le - ven, Ver - bor - ge -
 Derde zondag Gij zijt het wa - ter ons ten le - ven; de bron - nen
 Vierde zondag Gij zijt het licht van God ge - ge - ven, een zon die
 Vijfde zondag Gij zijt tot her - der ons ge - ge - ven, wij zijn de
 O Chris - tus, ons van God ge - ge - ven, Gij tot in

ne die bij ons zijt, zo - lang ons 't aan - zijn is ge -
 van de eeu - wig - heid zijn ons ter la - fe - nis ge -
 nog haar stra - len spreidt wan - neer het nacht wordt in ons
 scha - pen die Gij weidt; waar Gij ons leidt is 't goed te
 al - le eeu - wig - heid de weg, de waar - heid en het

ge - ven, de aar - de en de aard - se tijd, o Chris - tus
 ge - ven, zijn door - ge - bro - ken in de tijd. O Gij, die
 le - ven, wan - neer het nacht wordt in de tijd. O licht der
 le - ven, Heer, die ons voor - gaat door de tijd. Wie bij U
 le - ven, Gij zijt de zin van al - le tijd. Ver - vul van

die voor ons be - gin en ein - de zijt, der we - reld zin!
 als een bron ont - springt in elk die tot U komt en drinkt.
 we - reld, zie er is voor wie U kent geen dui - ter - nis.
 blijft en naar U ziet, ver - dwaalt in de - ze we - reld niet.
 dit ge - hei - me - nis uw kerk die in de we - reld is.

Na het lied leest er iemand het evangelie luidop. Het kan helpen als de begeleider vraagt om het tochtboek even te sluiten. Zo beluisteren we eerst het verhaal voordat we het zelf lezen.

Uit het evangelie volgens 11, 17-27

17 Bij zijn aankomst bevond Jezus

dat Lazarus al vier dagen in het graf lag.

18 Betanië nu was dichtbij Jeruzalem,

op een afstand van ongeveer drie kilometer.

19 Vele Joden waren dan ook naar Marta en Maria gekomen

om hen te troosten over het verlies van hun broer.

20 Zodra Marta hoorde dat Jezus op komst was,

ging zij Hem tegemoet;

Maria echter bleef thuis.

21 Marta zei tot Jezus:

„Heer, als Gij hier waart geweest,

zou mijn broer niet gestorven zijn.

22 „Maar zelfs nu weet ik

dat wat Gij ook aan God vraagt,

God het U zal geven.”

23 Jezus zei tot haar:

„Uw broer zal verrijzen.”

24 Marta antwoordde:

„Ik weet dat hij zal verrijzen bij de verrijzenis op de laatste dag.”

25 Jezus zei haar

„Ik ben de verrijzenis en het leven.

„Wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven,

26 en ieder die leeft in geloof aan Mij,

zal in eeuwigheid niet sterven.

„Gelooft gij dit?”

27 Zij zei tot Hem:

„Ja, Heer, ik geloof vast dat Gij de Messias zijt,

de Zoon Gods, die in de wereld komt.”

Korte inleiding

De begeleider nodigt iedereen uit om het evangelie nog eens te herlezen en aan te duiden wat raakt in de tekst. Deze tekst kunnen ze vinden op pg. 45-46 in het tochtboek.

1. Ik duid in de tekst aan wat mij raakt.

Na enkele ogenblikken nodigt de begeleider de deelnemers uit om naar het fresco op pg. 45 te kijken. Wat zie je? Om welk tafereel gaat het?

2. Ik kijk naar het fresco: hoe verheldert dit beeld eventueel de tekst.

Wat staat er op het fresco?

De icoon van Christus' opstanding uit de dood wordt 'anástasis-icoon' genoemd, een Grieks woord voor opstanding, verrijzenis. Vreemd genoeg wordt op deze iconen de opstanding voorgesteld als een nederdaling in de onderwereld. In onze geloofsbelijdenis is trouwens ook sprake van Jezus die 'neergedaald is ter helle', maar 'hel' is hier een wat ongelukkige vertaling. De 'onderwereld' is de onverloste wereld, het gaat om de overledenen die wachten op verlossing, maar bij uitbreiding om alle mensen die uitkijken naar redding. Daar, ver van God, in het grootste isolement, komt Christus door zijn dood, en Hij trekt er de mensen uit mee, te beginnen Adam en Eva (afgebeeld), die staan voor de hele mensheid. De poorten van de hel, die ons het perspectief op God ontnemen, zijn uit hun hengsels getrokken en liggen onder Christus' voeten voorgoed op de grond.

Na enkele ogenblikken stilte, start de begeleider een uitwisseling over vragen 1 & 2.

Daarna leidt de begeleider de derde vraag in: Jezus wekt op uit de dood. Verrijzenis en eeuwig leven zijn niet de meest eenvoudige begrippen. Wat betekenen de woorden: "Jezus is de verrijzenis en het leven" voor mij?

3. Wat betekent het voor mij concreet dat Jezus 'de verrijzenis en het leven' is?

Na de voorbereidingstijd kan de begeleider de stilte doorbreken door zelf te delen waar zij/hij opstanding ziet gebeuren.

4. We ronden af met het openingsgebed uit de eucharistieviering

Voor het slotgebed nodigt de begeleider iedereen uit om thuis verder met de tekst aan de slag te gaan aan de hand van de duiding op pg. 47 in het tochtboek.

De begeleider nodigt de deelnemers uit om hun boekje te nemen op pg. 47. Het kan dat de groep samen bidt, maar ook dat er iemand biddend voorleest. We keren ons intussen naar de icoon of naar een kruis. Een goed gebed begint vanuit een korte stilte.

Na het gebed nodigt de begeleider uit voor de viering.